

13. dan. Čelrt leta 9. dan. Izven Jugoslavije:
Čelo leto 65. dan. Inzerati ali oznanila se
srečunajo po dogovoru; pri večkratnem
inzeriranju primeren popust. Upravništvo
sprejema naročnino, inzerate in reklamacije.
Telefon interurban štev. 113

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina plačana v gotovini.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru
Koroška cesta štev. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsak dan samo od 11. do
12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban štev. 113.

1. 8. števil.

Maribor, dne 13. oktobra 1922.

Letnik XIV.

Resna srbska sodba.

Omenili smo že zadnjič, kako francoski in češki listi tolmačijo pogorelo dr. Ninčičevo kandidacijo v predsedništvo Društva narodov. Listom, ki so o tem pisali, se ne da na noben način podtikati ali celo očitati kaka animoznost proti naši državi in zato je treba tudi vse to vzeti kot zelo resno v opomin in dobrohoten nasvet, da bi bilo potrebno, prenehati z megalomanijo, ki se je udomčila pri beograjski vladi in ki prinaša toliko materialne in moralne škode naši državi. To so sprevidele že širši politični krogi, da se pa ne bi govorilo o kaki tendenci opozicije, postrežemo lahko tudi z resno in rezko sodbo iz samega srbskega Beograda, kjer srbski politik dr. R. Milković takole razpravlja v »Nedelnem Glasniku« o porazu naše diplomacije v Ligi narodov: »Radi volitev v predsedništvo Društva narodov se je razmotrivalo, razgovarjalo in kombiniralo skozi cele tri tedne. Vedoč, da Ninčič ne bo dobro sprejet, so dvakrat prosili dr. Beneša, naj on kandidira ter tako pripomore mali antanti do članstva v predsedništvu Društva narodov. Predsednik češko-slovaške vlade, ki dobro pozna trdovratnost naših vodilnih krogov, se ni mogel odločiti za ta korak in ni mogel sprejeti kandidature. Stavljen je bil v težko dilemo: ali obdržati obljubo, ali pa riskirati, da mala antanta sploh ne prodre. Dr. Beneš je ostal pri svoji besedi, ker naši niso hoteli izbrisati dr. Ninčiča iz liste novih članov za predsedništvo, on pa je hotel na vsak način in pod vsako ceno ohraniti dobre odnose med Prago in Beogradom. Da obvaruje malo antanto razdora, je odvrnil Masarykove nauke ter se oprijel Tolstojeve etike: ne upiraj se zlu.

Bolj ko se je približeval dan volitev, tem slabši so bili izgledi na uspeh naše države. To je lahko vsak videl. Novinarji so že nehali ugibati glede Jugoslavije. Tik pred glasovanjem prisostvoval sem eni sceni. V predsobi se pogovarja nekaj delegatov. Eden vpraša francoski: »Kdo je to: Ninčič?« — Francoz odgovarja: »To je minister zunanjih zadev.« — Anglež pa vpade: »Hočete reči, da je to minister, kateremu so vse zadeve zunaj!« — Delegati prasnejo v smeh ter se razidejo. Uro pozneje tolčejo našo državo Švedska, Kina in Urugvaj. Od 46 glasov smo dobili samo 15 in še ti glasovi gredo po splošni sodbi samo na račun vojaškega prestiža naše države.

Kdo je kriv našega neuspeha v Zenevi? V prvi vrsti vlada. Ni bilo treba, da predpostavlja nacionalno samoljubje splošni stvari. Vlada ne more trditi, da ne pozna Ninčičeve diplomatske vrednosti, ne more tudi oporekati dejstva, da naš minister zunanjih zadev ne pozna Lige narodov in da tudi njega v Ligi nihče ne pozna. Tolikokrat smo že naglašali, da pošiljajo vse države v Zenevo svoje največje avtoritete. Da ne spada med te slučajno tudi g. dr. Momčilo Ninčič?

Ne dajmo si prikrivati resnice! Ugled naše države v inozemstvu je zelo oslabiljen, naš mednarodni položaj je slab. Naša država se smatra za militaristično in reakcionarno. Uničevanje komunističnih mandatov, blokaške spomenice, dvorski škandali, nerešeno jadransko vprašanje, obtožbe naših sosedov, srbska ekskluzivnost v izbiri diplomatov in delegatov, ki naj bi predstavljali in zastopali celo državo, vse to in še marsikaj drugega je ustvarilo mnenje, da naša politika ni zdrava in da naš narod nima dostojnih voditeljev. Naši odnosi do drugih držav so slabi ali pa neurejeni. Celotno nevtralne države nas ne marajo. Ko vse to vemo, ali bi vsaj že davno lahko vedeli, ni bilo treba siliti v prve vrste male antante ter aspirirati na članstvo v predsedništvu Lige narodov.

To je zopet enkrat poštena in trezna srbska sodba. Kakor se celi opoziciji podtika antidržavnost, tako bodo seveda tudi tega srbskega poštenjaka oblatili vladni listi. Naj le, saj je obrekovanje še edino orožje propadajočega režima.

Politični položaj.

Tudi vzrok, da vlada ne odstopi. Režimski listi imajo mnogo posla in truda s sedanjo vladno krizo. Da bi, kakor večkrat poprej, proglasili Pašiča in Pribičevića za edino sposobna krmarja in rešitelja države, to le ne gre, zato pa krčevito iščejo neke razloge za nadaljni obstoj današnje vlade. Tako poroča neki beograjski dnevnik, da je baje kralj izrazil željo, da bi še sedanja vlada rešila zadeve princa Jurja, ker je v vse te stvari posvečena ter tako že radi tega počakala z demisijo. To je zopet dobro zrcalo politične morale in parlamentarne zavesti, ki vlada v beograjskih vladnih krogih. Vedno vpletajo kraljevo osebo v svoje nakane in pri tem so še tako predrzni, da afere predstavljajo kot vzvišene naloge in cilje svojega obstanka, ki je že najširšim slojem odveč. Afere skuhamo sami, da jih potem izrabljajo za nadaljni obstanek na oblasti, narod pa naj misli in zahteva, kar hoče.

Zemljoradniška stranka je tudi prišla v kritičen položaj. Med srbijskimi strankami, kjer je osebnost program, načela pa samo okras, to končno ni nič no-

vega. Čim pride posameznik v svoji stranki do take moči, da ima za seboj toliko pristašev, kolikor misli, da mu zadostuje, pa se razšopiri, kakor jež v lisičji luknji, povod se že najde. Tako je tudi pri zemljoradnikih. Tajnik stranke Milan Komadinić, da pokaže svojo moč, je sklical sejo izvršilnega odbora, ki je na njegov predlog odločil, da se vrši strankin kongres v Beogradu in ne v Banjaluki (Bosna), kakor je bilo prvotno določeno. Zemljoradniški klub poslancev pa je z neznatno večino sklenil zahtevati izključitev Milana Komadinića. Ker pa ima Komadinić strankin list »Selo« v svojih rokah, so poslanci začeli izdajati svoj list, tudi »Selo«. Zalostno, toda srbsko

Vojvodina zahteva občinske volitve. Vladni listi po Vojvodini dosti pišejo o državnoborskih in oblastnih volitvah, o občinskih pa ne spregovorijo niti besede. To je razumljivo, kar vladajo po vojvodinskih večjih občinah vladni komisariji z nad vse krutim absolutizmom in bi občinske volitve napravile konec njihovega paševanja. Narod mora prenašati neznošno korupcijo režimskih eksponentov in zato ni čuda, da teži po občinskih volitvah. Volitve se odlagajo na vse mogoče načine, najprej niso bili volilni imeniki gotovi, ko pa že zakon pravi, da bi morali biti gotovi do konca junija, se najdejo drugi izgovori, ali se pa molči, samo voliti se ne pusti, ker režimovci vedo, da bi bile volitve njih obsodba in poraz.

Organizacija muslimanov v južni Srbiji. Pašič je znal preprečiti združitev južno-srbskih in bosansko-sandžaških muslimanov. S silo in zvijačo je dosegel, da se jugoslovanska muslimanska organizacija ni mogla razširiti in razviti znatno preko bosansko-hercegovinskih mej. Južno-srbskim muslimanom je pustil samo versko organizacijo djemiet, politično so se pa morali Turki prikleniti eni ali pa drugi garnituri vladnih strank in po volitvah so šli muslimani iz južne Srbije deloma v radikalski, deloma pa v demokratski klub. Sedaj se pa vse to podira, Pašič nima več prave moči in pravega vpliva, da bi preprečil in muslimanski poslanci hočejo nastopiti samostojno s svojo posebno stranko. Družbe z radikali in demokrati jim je postalo dovolj in tudi preveč.

Naša država ne bo pomagala Grkom. Zunanji minister dr. Ninčič je izjavil, da ni nikakor res, da bi bila Grčija prosila našo državo pomoči v slučaju podaljšanja vojne s Turki in da jej torej naša vlada ni mogla ničesar obljubiti.

Po svetu.

Italijani in Čehoslovaki. O sestanku čehoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša in italijanskega ministra za zunanje zadeve Schanzerja, ki se je vršil v Veneciji, se zna toliko, da je bil na tej konferenci dosežen sporazum glede skupnih političnih smernic v srednji Evropi in utrditvi miru. Razgovori so dokazali, da imata obe državi skupne interese in je dana možnost, da lahko tudi obe skupno nastopate v važnejših vprašanjih. Glavni predmet porazgovora je bila pomozna akcija »Avstriji in sploh avstrijsko vprašanje. Konečno je bilo sklenjeno, da se uravnajo trgovski odnosi med Italijo in Čehoslovaško in da se pospeši sklepanje trgovinskih pogodb med obema državama. Izdelane so smernice za skupno carinsko tarifo. Novembra se bo zopet sestala konferenca čeških in italijanskih delegatov, ki bodo razpravljali o trgovini Čehoslovaške preko tržaške luke, kjer bodo dobili Čehoslovaki posebne ugodnosti.

Italijanski fašisti zahtevajo razpust parlamenta. Tajnik fašistovske stranke je zahteval od ministrskega predsednika Facte razpust parlamenta in razpis novih volitev. Nato je Facta sklical sejo ministrskega sveta, ki je sklenil iznesti predlog fašistov pred parlament, ki bo sklican koncem tega meseca.

Grško-turška vojska je zaenkrat končana in podpisano je je v Mudaniji premirje pod pogojem, da mora Grčija tekom 14 dni izprazniti Trakijo. Grčija je bila tudi vsled dogodkov doma pritiskana ob zid. Venizelos je še vedno v Parizu, v Grčiji pa je razglašeno obsedno stanje in zaukazana mobilizacija za obrambo Trakije. Toda mobilizacija se ni obnesla (kako neki?!), v Trakiji pa se je uprlo grško vojaštvo, ki že dolgo časa ne pozna nobene discipline več. Vojaštvo je pomorilo nekaj častnikov, nekaj pa jih je pozaprlo ter nato izvolilo sebi vojaške soviete. Prebivalstvo Trakije, zlasti Drinopolja, beži v Bolgarijo, da si vsaj reši golo življenje. Bolgarija, ki ima že itak na stotisoče izbeglih raznih narodnosti: Macedoncev, Bolgarov, Rusov itd., mora sedaj sprejemati v svoje okrilje še trakijsko prebivalstvo. In potem bodo prišli še razni oderuhi za vojno odškodnino. Nikdo ji ne da ničesar, vsak jo pa peha in zapostavlja, predvsem pa njen sosedni slovanski brat, ki zahteva svojo libro mesa, kakor Shylock v Sheakspearjevi drami. Sedaj je čas, da se Srb in Bolgar sporazumeta in zagotovita sebi izhod na Egejsko morje ter osvobodila Slované pod grškim jarmom. Narodom in pokrajinam naj se da avtonomija, pa bo mirna ne samo Bosna in Trakija, pač pa tudi Macedonija, ki je od nekdanj jabolko razdora med brati.

Turški dobrovoljci v Trakiji. Kakor hitro je začelo v Trakiji turško orožništvo vršiti varnostno službo, so se koj po Trakiji organizirale turške dobrovoljske čete, ki že presegajo nad 40.000 mož. Med temi turškimi dobrovoljci in krščanskim prebivalstvom je že prišlo do spopadov. Sploh se pričakuje, da bodo začeli ti dobrovoljci kako divjo akcijo proti krščanskim elementom v Trakiji.

Nered v grški vojski v Trakiji. Grško vrhovno poveljstvo je hotelo svoje čete mirnim potom potegniti iz Trakije, a mu ta poskus ni uspel, ker so te čete brez vsake discipline in so se začele buniti. Radi pobune grške vojske prosijo Grki za podaljšanje roka glede izpraznitve Trakije.

Radi izpraznitve Trakije je nastala v Grčiji taka razburjenost in nevolja, da je morala atenska vlada proglasiti vojno stanje.

Carigrajski sultan je ponudil demisijo, katero je sklenila velika narodna skupščina, da jo sprejme.

Konferenca v Mudaniji je zaključena s sporazumom, na katerega so pritiskali grški in turški delegati. V Mudaniji podpisani protokol vsebuje določbo, da morajo Grki izprazniti Trakijo v 14 dneh. Grška delegacija je izjavila, da sprejme predloge zaveznikov s pridržkom, da se rok za izpraznitev Trakije podaljša in da se obdrži leta 1914 določena meja ob Marici.

Venizelos se vrne v par dneh iz Pariza v Atene. Pravi, da se med potom ustavi v Beogradu in Bukarešti, kjer bi rad dosegel vsaj toliko, da bi Jugoslavija in Rumunija vsaj s svojim glasom vplivali na mirovno konferenco.

Reparacijska komisija v Parizu se bavi z nemškimi dolgovi, ki znašajo 450 milijard. Nemška marka vedno bolj pade in reparacijska komisija zelo dvomi, da bi zamogli Nemci izpolniti obveze, katere je prevzel fin. minister Hermes 31. maja. Reparacijska komisija se bo še posvetovala o korakih, katere bo treba storiti napram nemškim obvezam radi padanja marke.

Nemška državna banka izdaje dnevno 8 milijard mark v papirju.

Pravo lice angleške politike in ranljive strani njene položaja v svetu dobro označuje ruski politik Radek, ko pravi v nekem svojem članku glede orientškega vprašanja in angleškega prizadevanja, spraviti druge države v vojno za svoje interese: V Egiptu je Lloyd George dal proglasiti neodvisno državo in je 27. februarja v angleški zbornici dejal, da imajo zdaj Egipčani na razpolago svobodo, da si ustvarijo življenje in zakone po svoji volji. Toda širšemu občinstvu še ni znano, kako ta svoboda v resnici izgleda. Voditelj egiptovskega osvobodilnega gibanja Zaglul-paša je zaprt na Gibraltarju. Novi egiptovski kralj je sluga Anglije. Drugi voditelji egiptovskega narodnega pokreta so dobili od angleškega vojaškega sodišča po 7 let ječe. Zato sloni nova »neodvisna« egiptovska država zgolj na bajonetih angleškega vojaštva ob Sueškem prekopu, ne pa na volji ljudstva. Točno tak je položaj v Mezopotamiji. Tam so tudi postavili kralja po angleški milosti (Faisala) s tem, da so kupili glasove arabskih poglavarjev. Toda ti so se takoj izneverili, ko so čuli o novi ofenzivi Kemal-paše. Zdaj vlada tam general Cox, ki je vse Faisalove ministre zaprl, o kralju pa razglasil, da je »obohel na slepiču«. Tudi tukaj se vzdržuje mir s bajoneti maloštevilnega kora. — Z grško polomijo je prišla Anglija v veliko zagato, proti Turkom iz Azije ni dobila pomoči in tako so razumljivi poseti in naporu angleških odposlancev v Beogradu in Bukarešti.

Beleške.

Plavšič in dinar. Zagrebški »Hrvat« opisuje današnjega krmarja SHS valute: Pomočnik finančnega ministra g. Dušan Plavšič, drugače direktor »Balkanske«, bivši predsednik zagrebske borze in framazon 31. stopnje, se je resno lotil, da iz naših kron napraví zdrave monete. Kot bivši direktor Jugobanke in upravitelj hotelskega Jadranskega društva, čigar delnice so po njegovi zaslugi prišle na 130 K od 700, je mislil, da mora kot vsi milijonarji in suvereni imeti tudi svojo jahto (ladjo). Ko so Italijani in Francozi po Dalmaciji vse pobrali do zadnjega čolna, je hotel gospod Plavšič okrepiti vojno mornarico, pa ji je ponudil svojo jahto na prodaj meneč menda, da bo nadomestila drednouth. Jahta je stara že kakih 20 let, ker je pa Plavšič zletel iz Jugobanke ter rabil denar za nove načrte, je s pomočjo admirala Price dobil od ministrstva za svojo jahto 1.200.000 K. S tem je lahko kupoval tuje devize. Napravil je pa še več tako sijajnih operacij. V Zagrebu je kupil hišo za 400.000 K, državi jo je pa prodal za — 6 milijonov kot bodoči kraljevi dvorec. Potem je zopet prodal svojo vilo v Novem državi za dobrih 6 milijonov kot ministrsko letovišče in ko je Kumanudi s Pribičevićem obiskal to letovišče, je takoj postavil Plavšiča za svojega pomočnika s 1000 kronami dnevno, ker je videl in spoznal njegove devizne in druge operacije. Plavšič se je podal na delo in začel je metati dolarje na trg, pa se mu je tudi posrečilo, da s 4 in

pol milijona Bleerovega posojila dvigne našo krono na dva centima. Pri tem seveda na svojo Balkansko banko ni pozabil, poveril ji je vse operacije in zato piše beograjski «Radikal»: «Balkanska banka, drugače najmlajša in najšibkejša, je postala, odkar je g. Plavšić pomočnik finančnega ministra, na beograjski borzi glavni kupec in prodajalec tujih deviz. Takoj v prvih dneh je že imela silno količino tujih deviz in meče jih na tržišče. Sedaj se pa javlja na borzi ter zahteva kar naenkrat po milijon frankov, drugi dan 500.000 frankov in potem še 400.000 frankov. Plavšić, Žerjav, Pribičević, so torej tudi na beograjski borzi — gospodarji». — Plavšić se seve rad pohvali, da so bili pred njegovim prihodom v finančnem ministristvu s šefom Kumanudijem vred sami bedaki, javnost se pa dobro spominja na razne finančnike, ki so dolgo časa dvigali razne akcije, potem pa vse prepustili svoji usodi in vso škodo in odgovornost onim, ki so jih podpirali.

«Pomoč uradnikom. Kralj je že parkrat zasliševal razne ministre glede uradniškega vprašanja. Ministri so prišli na dvor, prinesli so nekaj aktov s seboj, pa so zopet odšli in uradniki so ostali v svoji bedi in revščini. Toliko se je obetalo, kaj bodo vse dobile uradniške nabavljalne zadruge, ker naša valuta tako dobro napreduje, sedaj pa prihaja vlada ter navaja, kaj lahko vozijo železnice ter tudi odpravljajo na naslov uradniške nabavljalne zadruge. Naštevajo se tu blago, ki ga uradniki sploh ne zahtevajo in ne pričakujejo, glede najpotrebnejšega pa sledi kratki in kategorični: ne. Tako pravi vlada, da ne more voziti za uradniško zadrugo — drv in premoga, ker je železnica preobložena. Zima je pred vratmi, po drvah in drugem kurivu je nujna zahteva in potreba, zato se pa to ne prevaža ter odlaga menda na maj ali junij bodočega leta. To je vladna skrb za uradništvo.

Radi provizije. Materijal za vojsko se na čudne načine nabavlja. Bilo je že veliko število najumazanejših afer, nekatere so dvignile mnogo prahu, nekaj aferšev je moralo celo pod ključ, večina se je pa zakrila in zadušila v prahu vojnega ministristva. Sam vojni minister se še ni otrešel raznovrstnega očitjanja, da je v zvezi z raznimi liferanti in špekulanti vojnega materijala. Sedaj se razglasa po beograjski javnosti kot nov vojni-materijalni posredovalec in špekulant bivši lastnik in urednik Pribičevićevega glasila «Štampa», Sveta Jakšić. Ta možakar toži namreč nekega liferanta vojnega materijala, ker mu ni izplačal provizije. To se po beograjski javnosti raznaša, vlada se pa seveda ne zgane, da bi dognala, kako pride Jakšić za vojni-materijalnega posredovalca in kako vojni minister izvršuje svoje nabave.

Zatiranje hrvatskega časopisja od strani režima v Subotici. Subotški «Neven», glasilo naše stranke, je izhajal skozi cela tri leta kot dnevnik in sicer od 1918 do konca 1921. Treba pibiti, da je bil «Neven» edini hrvatski, sploh slovanski dnevnik v Subotici, kjer izhajajo trije madžarski dnevnik. A vladi v Beogradu nikakor ni bilo po volji, da je «Neven» hrvatsko-katoliški dnevnik, pa ga je tako dolgo preganjala in vsestransko privijala, da je bil prisiljen, da preneha kot dnevnik in izhaja sedaj samo kot tednik. O svoji usodi piše «Neven» samo sledeče: «Naša (katoliški Bunjevci) zavest je povsem mirna. Mi se ne pehamo za oblastjo, a vendar lahko trdimo, da ne more obstojati v Subotici prav nobeden slovanski list brez nas. Ako se bo upoštevalo ravnokar omenjeno dejstvo, ako se bo predala uprava Subotice Bunjevcem, je slovanski dnevnik gotova stvar in od tistega dneva naprej bo izhajal tudi «Neven» kot dnevnik.» Sedaj je ležeče na vladi, da pokaže ona, ali jej je kaj ležeče na tem, da izhaja na severni meji naše države slovanski dnevnik in hrvatskem mestu, kjer izhajajo trije madžarski, ali so jej pa ti madžarski časopisi ljubši nego hrvatski «Neven».

Kako se pri nas uporablja vagone? Pred dvema mesecema je objavila direkcija državnih železnic v Zagrebu, da promet ni več omejen, ker je dospelo iz inozemstva okoli 1000 tujih vagonov, ki stojijo brez rabe na raznih naših postajah. Za te tuje vagone plačamo inozemskim železniškim upravam dnevno najemnino 5 francoskih frankov od vagona. Najemnina za tuje vagone nas stane dnevno več nego 25.000 dinarjev in na leto 10 milijonov dinarjev. Ako še pristejemo k temu 900 vagonov, ki stoje na carinarnicah v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu, potem se zgoraj omenjena svota poviša na 18 milijonov dinarjev. Ako pa računamo, da nosi en vagon na dan tovornino za 190 din., potem znaša izguba pri 2000 tujih vagonih, ki bi morali biti v prometu, dnevno 380 tisoč dinarjev in na leto več nego 130 milijonov dinarjev. V ravnokar omenjene številke nepotrebne izgube bi se vendarle moralo zamisliti železniško ministristvo in poiskati ključ, da reši vagonoško krizo.

Dnevne novice.

Najnovejša Žerjavova svinjska afeta. Neka izvozna družba v Zagrebu (Industrija mesnih proizvodov d. d.) je imela pogodbo z neko inozemsko tvrdko za izvoz 28.000 pitanih svinj. Ker pa je med časom bila carina za izvoz znatno povišana, tvrdka — brez velike izgube — ne bi mogla izvršiti naročila. Sicer imamo v Jugoslaviji dovolj pitanih svinj, vendar pa v očigledno vedno naraščajoči druginji masti ni umestno dovoliti tako ogromno količino za izvoz, dočim moramo na drugi strani uvažati ameriško mast. Vlada pa je na podlagi zakona z dne 23. sept. 1921 vendar dovolila izvoz omenjeni družbi in potem zopet razveljavila. Dr. Žerjav, ki se kot minister za socialno smrt spozna po leg svinčnih in drugih afer tudi na svinjske afete, pa je prejel 15 vagonov masti v dar. Da to svinjsko afero

prikrije s plaščem socialnosti, je izdal salomonsko naredbo, da bo odslej ministristvo za socialno politiko sklepalo pogodbe z izvozniki, ki bodo odstopili del izvoznega blaga ministristvu brezplačno ali po nizki ceni. Ministristvo bi to blago potem oddajalo na isti način prebivalstvu. Ker pa vemo, kako se to prakticira v Beogradu, bo ta salomonska naredba prišla v prid edino le izbranim strankarjem, kar jih je v Beogradu. Ti potem prodajajo tako pridobljeno blago po dnevnih tržnih ceni svojim znancem in prijateljem ter si maste svoje žepce. Izvenbeograjsko prebivalstvo pa, ki okuša, da je «Bog visoko, a car daleko», ne bo imelo od tega nikakršne hasni. Tako «skrbí» dr. Žerjav za «blagor» prebivalstva Jugoslavije in po dr. Kramarjevem načinu uvaža zopet — izvozničarsko politiko, ki je prizadejala toliko gorja in povzročila toliko korupcijskih afer!

Policijdemokratje se pokajo med seboj, da je veselje. «Jutro» in «Slov. Narod» sta si že v laseh in streljati z velikokaliberskimi topovi eden na drugega, kakor da se nikdar nista poznala. Pač, poznala sta se in čimvečja je bila njuna prejšnja ljubezen, tem hujše je sedanje njuno sovraštvo. Sicer pa radi priznavamo, da se v «Slov. Narod» probuja vest in odpor proti «Jutrovcem», ker svojih lopovščin niso znali skrivati. Kesanja pa ni in poboljšanja tudi ne bo! Liberalci so vsi enaki. — Pomislite sedaj, ljudje božji, koliko je imelo zlasti «Jutro» povedati o «razkolu» v SLS! Radovedni smo, kako bi pisali liberalni listi, ko bi se pri nas takole preklali. . . . Toda pri nas odločajo načela, ne pa — korita in «zarada».

Izdali so se. «Slov. Narod» piše: «Ne v pomirjenju njihovih živcev, marveč v informacijo naše zbegane javnosti pa povemo vnovič, da smo se emancipirali mladinskega vodstva zato, da rešimo izpod klerikalne ga vpliva napredno Ljubljano, ki so jo lani zapravili s svojo neprevdarno politiko gospodje okrog «Jutra». To je naš cilj in naš smoter in naj nas gotovi agentje še tako bedasto obrekujejo, da delujemo na to, da postane župan ljubljanski častivredni zidarski mojster Ogrin. Gospodje, bodite odkritosrčni in priznajte, da je pot, ki smo jo ubrali, edino prava, ako hočemo imeti na ljubljanskem magistratu zopet narodnega in naprednega župana. In zato gre!» — Torej, ta ravs in kavs v liberalnem taboru velja, da se itak «zbegano javnost» še bolj zbega, ker bi sicer marsikateri njihov pošten pristaš z gnjevom obrnil hrbet korumpirani policijdemokraski stranki in volil poštenjake SLS. Po občinskih volivah v Ljubljani pa mislijo, da se bodo mogli zopet lepo pobotati in nadaljevati delo «rodoljubov z dežele» za lasten žep. Kdo bi v tem slučaju plačal račun? O tem pa naj razmišljajo ljubljanski volilci. Podolžnosti kronistov smo ugotovili to liberalno priznanje.

Protič še vedno poziva Pribičevića pred sodišče. Zaman! Javnost je s tem dobila vtis, da je Pribičević, dokler se ne opraviči, moral morilec pokojnega Draškovića. In tak tip je še vedno minister za izobrazbo naših otrok in vodja policijdemokraskih stranke ter žerjavščine!

Mermoljaeva štedljivost. V pododboru za uradniški zakon je dne 11. t. m. dokazal g. slabostojni Mermolja svojo čisto samostojno trdosrčnost in surovost. V imenu samostojnega kluba je Mermolja protestiral, da bi se izplačevala penzija vdovam onih uradnikov, ki so umrli v vojni ali pa še niso proglašeni mrtvim. Rohnel je, da država za te sirote nima denarja in je s svojim nastopom izzval veliko razburjenje. Ako bi Pucelj in Mermolja ne bila oškodovala država za milijone z nemškimi voli in drugo živino, bi imela državna blagajna dovolj denarja za vdove in sirote. Samostojnim je vedno le za svoj lasten poln žep in želodec, za vse druge, najnujnejše podpore potrebnim pa jim ni mar, ker so egoistični koritarji.

Začelo se je svitati v šoštanjskem okraju. Okrajno glavarstvo v Slovenjgradu opozarjamo na pametno odredbo okrajnega glavarstva Kamnik glede omejitve pijančevanja. Prosimo, da okrajno glavarstvo to odredbo prečita (objavljena je v «Slovencu» št. 222 t. l.) ter tudi ono izda tako ostre odredbe, ker je to že skrajni čas. Čedalje bolj ljudstvo popiva in postaja bolj surov in čedalje več pobojev je. Prosimo torej nujno enakih odredb, katere se naj brezobzirno tudi izvršujejo. Pomanjkanje denarja se že precej občuti. Sadje ne gre v denar, istotako se les ne more zavoljo prometnih ovir pri železnici nikamor pošiljati. Velike množine lesa je pripravljenega, toda poslati ga ni mogoče niti na Hrvaško, kaj šele nižje dol. Znan je slučaj, ko je neki trgovec poslal v Zagreb vagon lesa meseca avgusta, pa ga še sedaj ni v Zagreb. Kam bomo prišli, ako se prometne razmere ne zboljšajo? — Slišimo govoriti železničarje, ki so po prepričanju hudi socialni demokrati, da ne bo poprej reda pri železnici, dokler ne postane dr. Korošec železniški minister. Precej pozno je prišlo to spoznanje, značilno je pa vendar le. Razni demokraski priganjači so tudi nekako poparjeni, ker vidijo polom demokraskih politike. Pristaši zapuščajo to stranko, kakor podgane ladijo, kadar se začne potapljati. Tudi mnogi učitelji že uvidevajo, da so bili le orodje gotove klike ter že zabavljajo čez demokrasko politiko. Začelo se je svitati tudi v šoštanjskem okraju.

Čudna afeta. Narodni poslanec Božovič, demokrat, je vložil na notranjega ministra interpelacijo v slučaju Paniše Račića, ki je zastopnik in ljubljeneček Nikole Pašića, pa je obtožen požiga na Kosovem. Njegov sokrivec, sin zloglasnega Arnavta Ise Boljetinca, ki je bil ubit početkom vojne, je zaprt, Račić je pa prišel v Beograd, da zanj intervenira pri Pašiću. Policijske oblasti na Kosovem so izdale za Račićem tiralico, beograjska policija pa ga noče najti. Poslanec Božovič pravi, da se zločinec vedno zateče v predsedništvo vlade, če misli,

da bi ga hoteli policaji vendarle prijeti. Račićeva afeta je pograbil že «Beograjski Dnevnik». Račić je pa v istem listu odgovoril, da vse skupaj ni res. Pravi, da je brat aktivnega podporučnika Bajezita Boljetinca po krivem zaprt. Njegov brat je kot oficir preganjal kačake ter moral zažgati neko vas, neki ljudje so pa celo stvar predstavili kot zločin in sedaj njega in Boljetinca enostavno obrekujejo. Račić tudi oporeka, da bi bil Pašićev detektiv in za veliko svoto krivo pričal v solunskem procesu, da bi pa svojo stvar iznesel pred sodnijo, mu pa, kakor drugim srbskim aferasem niti na misel ne pride.

Bogastvo na državne stroške. Bitoljski «Radikal» poroča, kako sta dva uradnika, vneti demokrata zapustila svoja uradniška mesta v južni Srbiji ter odnesla s seboj lepe «prihranke». Eden milijon dinarjev, drugi pa par stotisoč. List zahteva komisijo, ki bi pregledala njuno plodonosno delo. — Radikal vidi demokrate, kako si v državni službi nagrablajo bogastvo, demokrat bo videl pa radikale, nam je pa znano, da delajo to eni, kakor drugi.

Wranglovi sprehodi. Bivši generalisimus protiboljševiške vojske je podvzel v zadnjem času obširna potovanja v svrhu inšpekcije svoje, po celi Jugoslaviji raztresene vojske. Povsod je bil pričakovan in sprejet službeno od svojih «podanikov» in pa od jugoslovanskih oblasti. Tako poroča «Narodna Straža» iz Šibenika da je bil Wrangel tudi v tem mestu. Bil je sprejet na posebno služben način in ravno tako kakor v Sarajevu, Mostarju, Dubrovniku in Splitu je tudi tu opravil neko vrsto inšpekcij svojih vojnih oddelkov.

Sv. Goro pri Gorici so popravili. Znano Marijino božjo pot na Sv. Gori pri Gorici, ki so jo popolnoma razdejali in razrušili srditi boji ob Soči, so zopet toliko pozidali in popravili, da je pozidana na prejšnjih razvalinah lična cerkva, ki je dolga 15, široka 11 in visoka pa 9 m. Marijina cerkva že ima nove bronaste zvonove in sicer štiri, po: 43 centov, 32, 20 in 13, katere je poklonila italijanska reparacijska komisija. Poleg cerkve so pozidali tudi frančiškanski samostan in nekako zavetišče za najmanj 200 romarjev. To ravnokar pozidano romarsko cerkvico mislijo povzdigniti v treh do štirih letih v veličastno baziliko.

Mica Kovačeva. Dne 15. avgusta zvečer so sedeli Sokoli v kroju okrog dveh miz na vrtu hotela Union v Ljubljani. Pili in jedli so po notah. Ko slučajno nobenega natakara ni bilo blizu, se gospodje bratje vzdigneli in gredo. Plačilni natakara pa je še dolgo iz svojega doplačeval to galantnost in poštenost sokolskih bratov v kroju. Zdravo!

Nekaj o kongresu arheologov v Beogradu. V nedeljo dne 8. t. m. se je vršil v Beogradu v prostorih stare univerze sestanek arheologov iz naše države. Na tem sestanku so bili prisotni znameniti starinoslovci iz Zagreba, Ljubljane, Splita, Skoplja, Sarajeva, Maribora, Ptujja in Knina. Arheologi so se sestali s tem glavnim namenom, da se pogovorijo o zakonu glede zaščite starin, ki po zakonu nezaščiten vedno bolj propadajo, nadalje o muzejskem zakonu, kajti naši muzeji so ostali skoro brez uradništva. Muzeji so pri nas edina ustanova, ki ni zaščiten po nobenem zakonu. Ob priliki sestanka arheologov je predaval ravnatelj prehistoričnega muzeja v Zagrebu in profesor univerze dr. Hofferl o razvoju naše arheologije. Arheologi bodo obiskali samostana Makasijo in Rovaniče.

Davek na samce v Vojvodini. Vojvodinski zdravstveni odsek je poslal v Beograd zakonski predlog, da naj se uvede takozvani samski davek in davek na take zakonske pare, ki živijo brez otrok. Dohodki tega novega davka bi se uporabili za osnivanje prepotrebnih zdravstvenih ustanov. Tako bi se naj odprl v Vršču, Subotici in Vel. Kikindi zavod za dojenčke, v Velikem Bečkereku veneriška ambulanta in novosadski bakteriološki zavod bi se znatno razširil in povečal.

Na Kosovem orožje še ni zarjavelo. Streljajo in koljejo, kakor za stavo. V noči od nedelje na ponedeljek so v zvečanskem okraju grmele puške in strojnice med orožniki in hajduki. Borbe se nadaljujejo. . . . — pravi «Balkan». — Res, prav «lušno» mora biti tam — doli. . . .

Kaj je centralizem naklonil Bosni? Centralizem je zaustavil ves napredek in razvoj v raznih pokrajinah, vse narodne energije, ki bi lahko čudeže ustvarjale, se morajo boriti sedaj proti kliki, ki bi hotela ves narod spraviti pod svoje noge in posledica tega je zastoj v prosveti in gospodarstvu, splošno nezadovoljstvo in nered. Za primer nam sarajevska «Pravda» takole opisuje sadove centralizma: Bosna s Hercegovino je zanemarljena v silni meri, ne samo, da se ni prav nič na novo postavilo in ustanovilo, še toliko se ni dalo iz državnih sredstev, da bi se staro lahko vzdrževalo. Živa primera so nam naše ceste in mostovi, ki postajajo neprehodni in pa naše ljudske šole, ki se morajo radi zanemarjenih in že polpodrtih poslopij zapirati. O drugem niti ne govorimo. Kdo naj se še čudi, da je vsakdo izgubil vero v pravičnost Beograda? Taka spoznanja imajo samo to posledico, da vidi ogromna večina prebivalstva, ne glede na vero edino rešitev v avtonomiji.

Vlom in tatvine. V noči od 4. na 5. t. m. so vlomili nepoznani vlomilci v hišo krčmarja Stefana Tonkovića v Nošicah in mu odnesli razne robe v vrednosti 56 tisoč kron. V selu Krivaja — sodni okraj Petrinja sta spustila dva seljaka svoje konje na skupno pašo brez pastirja. Konjski tatovi so odgnali s pašnika v gore vsakemu seljaku po enega konja v skupni vrednosti 84 tisoč kron. Za tatovi ni nobene sledi. Znani zlikovec Miško Hršak iz Krapinskih Toplic je vdrl v spalnico krčmarja Mirka Bologovića v Turškem vrhu — sodni okraj Krapina in mu odnesel 20.000 kron.

Zopet cepljenje v pravoslavju. Po Albaniji, kjer prebivajo pravoslavni (so presneto redki), se je razširil pokret za samostalnost pravoslavne cerkve v Albaniji. Poglavarji teh pravoslavni Albancev so se sestali te dni v Skadru, kjer so sklenili odcepitev pravoslavni Albancev od Carigrada in Jugoslavije. Kot kandidat za albanskega patrijarha je določen bivši minister in poslanec Fan Noll. Po tem pravoslavnem zborovanju so se vršile v Skadru velike svečanosti, pri katerih je celo svrila godba in so pokali iz topov. Tiranska vlada je simpatično pozdravila osamosvojitve albanske pravoslavne cerkve in zborovalce podprla materialno in moralno.

Uradniška stanovanja v Beogradu. Država je že davno obljubila 37 milijonov dinarjev za vojne oškodovance, ki so izgubili med vojno svoje hiše, stanovanja in pohištvo. Ker je med vojnimi oškodovanci mnogo državnih uradnikov in nameščenec, so sedaj tudi oni vzeli stvar v svoje roke, sklenili so osnovati združenje vojnih oškodovancev v nadi, da bo združenje imela več sreče pri tirjanju državne uprave, kot pa posamezniki brez organizacije.

Zalostna usoda dobrovoljca. Dragoljub Anovič je bil načelnik občine Tomaševo v Banatu. Lansko leto so ga prenapleno osumili, da je soudeležen pri nekem razbojniškem napadu, naka so ga vtaknili v zapor. Preiskava je dognala njegovo nedolžnost, odkrila krivice pri razbojniškem napadu, a vendar je Anovič prebil po nedolžnem 14 mesecev v ječi, kjer so ga batinili in mrcvarili kot živino z zahtevo, da naj prizna zločin. Radi batin, ki jih je dobil v ječi, je moral ležati cele tri mesece. Pri vsem nečloveškem početju oblasti nad nedolžno žrtvijo treba pibiti, da je bil Anovič občinski načelnik, dobrovoljec na solunski fronti, kamor je dospel v obrambo domovine iz Amerike in daroval za srbske vojake 18.000 dolarjev. Nehvaležnost je plačilo sveta — osobito še balkanskega.

Milijonska globa. Trгоvec Ivan Radič iz Malinske na otoku Krku je obsojen na globo 52 milijonov kron in na leto dni zapore, ker je uvozil pred 3 meseci 27 sodov špirta brez carine in špirit je bil vreden 1 milijon 600.000 kron. Obsojeni je vložil seve priziv.

POMOŽNEGA SLUGO, sameca, ki pozna dobro Maribor, sprejme takoj Okrajno glavarstvo v Mariboru.

Iz Maribora.

GoSPODU VILKOTU WEIXL, KNJIGOTRZCU V MARIBORU.

V «Taboru» z dne 12. okt. ste se drznili obregnuti se ob nas. Ni naša navada odgovarjati na eventuelne napade nas. Ni naša navada odgovarjati na eventuelne napade nasprotnega časopisja, vendar danes nam bodejte milostno dovolili, da reagiramo na Vaša izvajanja. 1. Vaša dolžnost bi bila ostati pri predmetu, ki se je razpravljal v zadnji občinski seji. Znano Vam je, da je tam dr. Verstovšek nastopil zoper nekatere nesolidne trgovce, ki podražujejo blago, in da je posebno ostro bičal tiste, ki so ovadili v Ljubljani knjigarno sv. Cirila ter zahtevali, da jo naj ljubljanski založniki bojkotirajo, in sicer zato, ker ni hotela pibiti na cene šolskih knjig še 10 odstot., ali kratko povedano, ker je knjige prodajala za 10 odstot. ceneje, kakor na primer najbrže Vi. Gospod dr. Verstovšek Vas je koncem debate naravnost vprašal, ali ste bili tudi Vi med tistimi tožitelji Cirilove knjigarne. Okrog tega vprašanja se je sukala debata in na to vprašanje Vi, gospod Weixl niste odgovorili v občinski seji in se ga tudi v «Taboru» ne dotaknete z nobeno besedo. Ker ste nas v Taboru javno napadli, zato Vas zdaj tem potom tudi javno pozivamo, da jasno in točno odgovorite na vprašanje, ali ste nas Vi tožili v Ljubljani ali ne, oziroma: ali ste bili član tiste družbe, ki nas je tožila, ali ne. Hic Rhodus! Vse drugo, kar pišete o Katoliški knjigarni ali o Mohorjevi tiskarni, ne spada k stvari. 2. Vi ste izrekli v «Taboru» drzno sodbo, da Cirilova tiskarna letos ni bila med častnimi prodajalci in da Vi ne morete reči, da bi bila poceni. Mi Vam, g. Weixl odločno odrekamo vsako pravico soditi o častnih prodajalcih in o cenah tako dolgo, dokler nam niste točno izjavili in dokazali, da niste bili soudeleženi pri ovadbi naše knjigarne v Ljubljani, o kateri smo razpravljali pod točko 1. 3. Vi pravite, da je Kržičeva zgodovina stala pri nas 60 kron, drugod (torej pri Vas) pa 40 kron. Da bi ta knjiga letos stala samo 40 kron, nam res ni znano, ker nam te knjige letos v začetku šolskega leta sploh ni bilo treba naročiti. Mi smo knjigo dobili od založnika dne 11. januarja 1922 in je knjiga stala glasom računa z dne 11. januarja t. l. (ki Vam je na razpolago) K 56.—, plus draginjski pribitek K 8.40, torej je stala skupno K 64.40. K tej ceni bi morali mi, kakor Vi zahtevate, pibiti še 10 odstot., to je K 6.44 tako, da bi po Vašem bili morali mi zahtevati za to knjigo K 70.88. Ker pa je cena knjige bila že sama silno visoka, zato smo jo prodajali le po 60 K. Toliko v pojasnilo! Mislimo, da nas razumete. Da bi knjiga zdaj po 8 mesecih stala samo 40 K, se nam zdi malo neverjetno, ker so cene navadno rastle, ne pa padale. Bomo se pa za stvar zanimali. 4. Zanimajo Vas, g. Weixl, tudi naše cene za risalne sklade in za zvezke. Risalni skladi se dobijo drugod (torej tudi pri Vas) baje po 36 K, pri nas pa stanejo 60 K. Nam ni mogoče soditi o tem, ali so naši skladi predragi, ker ne vemo, kakšni skladi se prodajajo drugod. Skladi imajo razne velikosti, obsegajo po 16 pa tudi po 20 listov risalnega papirja, risalni papir tehta pri 1000 polah lahko 68 kg, tehta pa tudi 80 kg in 100 kg, kakor je pač močen. V poštevek pride torej kvaliteta in teža. Iz tega sledi, da nikakor ni potrebno, da bi dva enako velika sklada morala imeti enako ceno, kajti ce-

na se ravna po kakovosti in teži papirja in po številu listov. Mi pribijemo samo to, da imamo res bloke po 60 K, imamo pa tudi take po 40 K in da imamo v blokih papir, ki tehta 100 kg in ki ga vsi hvalijo kot prvovrstnega. Pribijemo tudi, da imamo za naše bloke, ki se Vam g. Weixl, zdijo predragi, izredno veliko odjemalcev. Kar smo povedali o blokih, velja tudi o zvezkih. 5. G. Weixl, Vi ste videli pri nas predrage bloke in zvezke in predrago Kržičovo Zgodovino! Pričakovali bi bili od Vas, da nas bode na drugi strani javno pohvalili, ker smo vse šolske knjige prodajali za 10 odstotkov ceneje, kakor Vi in to zdaj že tri leta! Imeli smo pravico, pibiti na cene šolskih knjig 10 odstot., pa tega nismo storili, ker so se nam revni učenci in revni starši smilili. Prihajali so letos državni uradniki in drugi, bridko so tožili o draginji šolskih knjig ter izjavljali po vrsti, da nikakor ne zmorejo visokih zneskov za knjige. Ali je bilo mogoče v takem položaju pibiti na visoke cene še 10 odstot., ko že draginja pritiska ljudstvo na vseh straneh? Mi tega nismo mogli storiti, dasi smo imeli pravico, (nikakor pa ne dolžnosti, kakor menda Vi mislite). Res je, da bi mi imeli letos okroglo štirideset do petdeset tisoč kron več v blagajni, če bi bili pibili teh 10 odstot., res pa je tudi, da so zdaj ti tisočaki ostali v žepih ubogih staršev in dijakov. Da ubogi dijaki in starši, katerim Vi, g. Weixl «prepuščate sodbo o častnih prodajalcih», spoznajo, koliko približno zneso teh večkrat omenjenih 10 odstot., ki jih je letos naša knjigarna pustila v njihovih žepih, povemo samo to, da je oče, ki je kupil knjige svojemu dijaku za drugi gimnazijski razred pri nas, dal za nje 402 dinarja, pri Vas, g. Weixl, ki ste pibili zraven 10 odstot., pa je za iste knjige pustil 442 dinarjev. — Mislimo, da za dijaka ni vseeno, ali ima 42 dinarjev on v žepu ali pa mi. Zato si vsak dijak pa tudi oče sam lahko naredi svojo sodbo o «častnih» ali «nečastnih» prodajalcih, ki pa bolj objektivno izpadla kakor Vaša. 6. Končno še pripomnimo, da nas je lansko leto pri policiji «nekdo» ovadil, češ, da nimamo koncesije za knjigarno, in smo radi tega imeli menda trikrat zaslišanje. Mi nikakor nečemo trditi, da ste to storili Vi, gospod Weixl, ker Vi glasom Vašega članka v «Taboru» «nimate nobenega strahu pred našo konkurenco», vendar pa bi nas zanimalo izvedeti, ali Vam je o dotični ovadbi kaj znano? Po našem prepričanju sta lanski in letošnji ovaduh naše knjigarne ena in ista oseba, ki pa gotovo niste Vi, ker Vi se ja «naše konkurence ne bojite. Mislimo, da je zadeva zaenkrat dosti pojasnjena. — Vodstvo Cirilove tiskarne in knjigarne.

Gospod Vilko Weixl, odgovorite neizbegljivo in točno na sledeče: Po Mariboru se govori, da ste Vi svojčas zahtevali od tukajšnjega solidnega knjigotrzca g. Heinza, da mora knjige dražje prodajati, kakor jih je prodajal do takrat. Ker Vam kot knjigotrzcu take govorice le škodujejo in ima javnost velik interes na tem, da se stvar pojasni, zato Vas pozivamo, da točno odgovorite na vprašanje: Je-li to res, kar so govori po mestu o Vas, ali ne?

Himen. V sredo sta bila poročena v baziliki Matere Milosti med sviranjem vojaške godbe sanitetni major g. dr. Henrik Dufek iz Broda ob Savi z gospodično Cvieto Heleno Španič iz ugledne družine Španič, Kopitarjeva ulica 11. Poročal je tukajšnji vojaški duhovnik. Mlademu paru iskreno častitamo, želeči mu mnogo sreče in božjega blagoslova.

Mariborska carinarnica in stari vinski sodi. Iz Ormoža izvemo, da je na mariborski carinarnici že nad 14 dni več vagonov vinskih sodov. Carinarnica jih ne odpravi, čeravno jih ljudje nujno rabijo. Vsled počasnega in vnemarnega dela carinskih organov imajo lastniki že nad 6000 kron nepotrebnih stroškov in škode. Tako pospešuje naša vlada po svojih carinskih organih vinogradništvo. Vinogradniki ormoškega okraja bomo demokratskim in samostojnim centralistom že ob volitvah zagodili pravo pesem!

Drago stanovanje. V Gosposki ulici št. 58 oddaja gospa B. sobo za mesečno najemnino od 2000 K najrajši takim, ki so pri njej tudi na hrani za mesečnih — 5000 K. To drago stanovanje se je že večkrat ponujalo po časopisnih oglasi in to je znamenje, da to stanovanje ni vedno zasedeno, ker ni preveč ljudi s tolikimi dohodki, da bi si lahko privoščili stanovanje za dva, hrano pa za 5000 K. Gospa, ki daje tako drago stanovanje in hrano, ima vse dobro urejeno in pripravljeno za svoje premožne stanovalce, ima kuharico in dekle, bilo bi pa popolnoma v redu, da stanovanjski urad najme to drago sobo ter jo napravi dostopno tudi onim, ki ne premorejo po 7000 K na mesec za hrano in stanovanje. Sploh pa priporočamo stanovanjski oblasti, da se zanima za stanovanjske inserate po listih.

Opozorjamo na predavanje g. dr. Hohnjeca, ki bo nočoj ob pol 8. uri v dvorani pomočniškega društva, Lekarniška ulica. Vsi in točno na to velezanimivo predavanje!

Trgovska nadaljevalna šola pričenja s poukom v pondeljek, dne 16. t. m. po lanski razdelitvi ur. — Vodstvo šole.

Občinski proračun 1923. V smislu par. 69 obč. reda za mesto Maribor se javno naznanja, da so proračuni o dohodkih in izdatkih za leto 1923 in sicer mestnega zaklada ter tujih, v upravi mestne občine se nahajajočih zakladov že sestavljeni in da bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu 14 dni od 12. do 26. oktobra t. l. javno občanom na vpogled, da vsakdo lahko naredi svoje opazke o njih.

Dramatski odsek ima danes v petek, točno ob 7. uri zvečer, v navadnih prostorih v Lekarniški ulici važen sestanek. Bralna vaja za «Mlinar in njegova hči».

Cerle francais priredi v soboto, dne 14. oktobra, ob 6. uri zvečer v slavnostni dvorani moškega učiteljskega francosko predavanje. Gospod general Vinogradsky bo podal skice življenja na Ruskem po prevratu. Vstop prost.

Veselica drž. policijskih nameščenecv je sijajno uspešna. Cenjenim damam, ki so sodelovale in cenj. gospodičnam, koje so pripomogle pri prodajanju cvetlic, g. M. Vahtarju, trgovcu v Gosposki ulici za njegov trud in pozornost, pri res sijajno okrašenih dvorani, kakor tudi godbenikom in pevcem društva «Drava», ter vsem, ki so s prispevki in svojim posetom izkazali naklonjenost policijskim nameščencem, se najiskrenejše zahvaljuje odbor.

Našim cenjenim odjemalcem toka sporočamo, da ostane v nedeljo, dne 15. oktobra t. l. celo omrežje mesta, radi čiščenja postaj, od 7. ure zjutraj do pol 12. ure dopoldan odklopljeno. — Mestno električno podjetje.

GLADIATORJI.

(158. nadaljevanje.)

Ustavila se je za trenutek, da bi prišla k sapi in zbrala svoje moči za nevarni posel, ki jo je čakal, in občudovaje ji je viselo oko na čarobni, tihi lepoti, ki je ležala pred njo v blede lunini svetlobi.

Tu spodaj v vrtovih se je igrala in je skakala kot otrok, tu je sanjala svoje mladostne dekliske sanje v senci temnih cipres na mlado lice ji je hladil rahel vetrič, prihajajoč sem od daljnih moabskih gričev, in tu je, še ni dolgo tega, vkljub grozotam in nevarnostim obleganja, pohajala z Esko po trati in se čudila, kako more biti srečna, ko je krog nje vse pobjo in razdjanje in gorje.

Ta misel jo je izpodbodla, umeje je stopila po terasi —

Pod njenimi nogami so ležale ugajane mehke trate in vrtno terase, ob njih so stale temne vitke ciprese in so se širile s košatimi vejami plemenite cedre — in onstran vrtov so se svetili in blestili stolpi in kupole in strehe Svetega mesta v blede mesečini. Mogočne marmornate stavbe s stebričjem in s portiki so oznanjevale bivališča knezov in plemenitih Judov, krog vsega pa je bila zarisana ravna, nizka črta mestnega zidu, prelomljena od stolpov in stolpičev. Nad vsemi se je dvigal mogočni grad Antonia. Vrh njega je hudobno žarel droben ogenj, ki si ga je sovražna straža tam gori zakurila, kdove zakaj —

Visoko nad vso to lepoto pa je stražil orjaški junak, v marmorju in zlatu se blesteč — tempelj. Njegova poslednja straža —! Poslednje sanje lepega, Svetega mesta —! Nikdar več ne bo dremalo to mesto v mesečnem svitu, čarobno in svobodno! Obsojeno je bilo s tempeljnomo vred v razdejanje in uničenje! Že je bil dvignjen udarec, ki bo razrušil njegove mogočne zidove, da kamen na kamenu ne bo ostal!

Mirno in prijazno so svetili mesečni žarki na obsojeno mesto, obsevali onstran kidronske doline Oljsko gore in moabske griče na daljnem obzorju in robove gora ob Mrtvem morju. Tiho in jasno so sijali na pokrajino, kot da je vse varno in mirno. —

In vendar je bilo orožje že dvignjeno in orli so se pripravljali, da poletje v Mariamna, stoječa na terasi očetovega vrta, je lahko štela rimske stražne ognje, ki so goreli v spodnjem mestu, zajetim od sovražnika, in se bliščali v enakomernih razdaljah po vrhu Kalvarije.

Pogled na rimski tabor, misel na Eskino nevarnost jo je vzdrnil k delu.

Pohitela je preko terase v vrt in po potu, ki je peljala k vodnjaku, kjer se je začel podzemeljski rov. Zaskrbelo jo je, ali bo dovolj močna, da bo dvignila kamenito ploščo.

Polna te skrbi se je naglo in zaupno bližala zapuščenemu vodnjaku —

Kar se ustavi in skoraj na ves glas zakriči, tako jo je prestrašilo, kar je tu videla.

Na tleh, s hrbotom obrnjenim k njej, je sedel dolg, suh človek, sklonjen nad praznim vodnjakom. Mahal je z rokami in se zibal z gornjim telesom sem in tja v čudnih, strahotnih kretnjah. Nerazumljive besede je mrmral in vmes vzdihoval in tarnal —

Judje niso praznoverni, Mariamna je imela strahu dovolj na tem svetu in ni se bala gostov iz onega sveta.

Kljub temu je postala nekaj časa kakor okamenela pri tej nepričakovani prikazni, na vseh udih se je tresla in ni se mogla premakniti z mesta.

Vsak, tudi najpogumnejši človek, ima v življenju trenutke, ko je dostopnejši za strah, nego drugekrat, — trenutke, ko je tudi najtrše srce slabotno in občutljivo kakor srca drugih navadnih mehkkih in nervoznih ljudi. Pomanjkanje, telesna oslabelost, dušna žalost in bridkost, udarci usode uklonijo tudi najbolj samozavestni in bahavi razum k lahkovernosti in boječnosti. In takrat je treba le še povoda od zunaj, nenavadnega, nepričakovanega ter strahotnega pojava, — pa ti zagomazi kri, kožo ti oblije kurja polt, prsi zapoljejo in srce ti divje udari pri namišljeni prikazni strahu in grozote.

Tudi Mariamna je bila v takem položaju. Njeno telo je bilo oslabelelo od vsled nezadostne hrane, kajti kakor vsi drugi obleganci je morala tudi ona nositi svoj delež na pomanjkanju, ki je že dolgo vladalo v nesrečnem mestu. In mnogo je pretrpela zadnje dni dušnih bridkosti, — posebno pretečeni večer je bil zanjo poln morečih skrbi in misli —

Ni čuda, da jo je zagrabila groza pri nepričakovani prikazni, ki jo je gledala pred seboj v blede mesečini.

Prikazen je pobirala pešice prahu iz praznega vodnjakovega korita, si ga s svojimi dolgimi, suhimi rokami trosila na glavo in ramena in vmes prepevala v dvijih otožnih glasovih:

»Umij se in bodi čist —!«

Z neprestano enoličnostjo in suho resnoba je venomer ponavljala svoj posel, s tisto trdovratno vztrajnostjo, ki je lastna blaznim ljudem.

Polagoma sta se vračala Mariamni pogum in razsodnost.

Ni bilo dvoma, — nesrečni človek pred njo je bil blazen —

Ni je opazil in imela je čas, da je premislila svoj položaj.

Podzemeljski rov je moral ostati tajen za vsako ceno. In ravno nočoj ni smel nihče v mestu zvedeti o njem. Dokler je ta nesrečni človek sedel na svojem mestu, ni

mogla storiti nobenega koraka k svojemu cilju. — In vendar so bili trenutki tako dragoceni in Eskino življenje je zaviselo od njene naglice —

Precej časa je minilo v negotovem čakanju.

(Dalje prihodnjič.)

Vinska trgataev se vrši v nedeljo, dne 15. oktobra (na Terezino) v gostilni g. Lemež na Pobrežju.

TRGOVCI POZOR!

TRGOVCI POZOR!

Velika zaloga la mesnih konzerv «Tovarne za izdeljevanje konzerv in mesnih izdelkov na Vrhniki» po najnižjih dnevnih cenah.

ZASTOPSTVO ZA MARIBOR IN DRAV. DOLINO:

Viljem Linninger & Co

MARIBOR - Cankarjeva ulica 1 - MARIBOR

Naslov za brzojavke: Linningerkomp Maribor.

TELEFON št. 55.

TELEFON št. 55.

Marko Rosner

manufaktura na debelo

Maribor, Slovenska ul. 13

Moja trgovina na debelo se nahaja od sedaj naprej v

Slovenski ulici 13

v poslopiju Ljubljanske kreditne banke.

Marko Rosner.

479

Dražbeni oklic.

Dne 14. oktobra 1922 ob 10. uri vršila se bode pri podpisnem sodišču v izbi št. 27 dražba zemljišča vl. št. 108 kat. obč. Karčevina, obstoječega iz stavbne parcele št. 126 z enonadstropno hišo št. 157 v Karčevini s hlevi, skladiščem, drvarnico i. t. d. ter iz vitne parcele št. 402/2.

Cenilna vrednost stavbne parcele s hišo in drugimi poslopji znaša 303.467 K
cenilna vrednost vitne parcele št. 402/2 pa 30.000 K
Skupaj 330.000 K

Cenilna vrednost pritliklin, ki obstoji iz enega bakrenega, enega železnega kotla in ene mize pa 2550 K in je v gornjem znesku že zapopadana.

Najmanjši ponudek znaša 166.908 K 50 v, pod tem zneskom se ne prodaja.

Cenilni in popisni zapisnik, kakor tudi dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri podpisnem sodišču med običajnimi uradnimi urami.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV.,
dne 26. julija 1922.

481

Denarja ni!

Draginja je velika, zaslužek pa majhen. Kdor hoče z malim trudom gotovo do 200 K na dan zaslužiti, naj pošlje svoj natančen naslov in znamko za odgovor. 1—10 477

Josip Batič, Litija 32

S E N O

slamo, drva ter premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke — kupuje in prodaja —
OSET ANDREJ, MARIBOR
Aleksandrova cesta št. 57,
telef. 88. 31—323

Polledelci!

FIŽOL

- češnjevec -

(Wachtbohnen) Cocc

kupi vsako množino in plača najvišje cene

Hmelak in drug

Maribor, Slomškov trg 6.
4—460

Iščem gostilno v najem ali na račun, takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na upravnštvo lista pod »Najemnik 130«. 478

Tvrška JUG

lesna trgovina. Maribor, Aleksandrova 71, kupuje vsako množino smrekovih hlobov. 2—3 474

Gramofon in večjo množino plošč se ceno proda. Gramofon igra na plošče z iglo in na »Pathe« plošče iz safirja. Pripraven je za gostilno na deželi ali za privatan porabo kot družinski gramofon. Ker je mnogo plošč se lahko istih nekaj porabe proda. Plošč je 42 kom. za iglo in 33 kom. »Pathe«. Cena zelo ugodna. — Piše se naj ali osebna zgleda v Mariboru, Maistrova ulica št. 2, prtl. lev, kje se lahko vse osebno ogleda. 3—2 475

Oglejte si trgovino z mešanim blagom

Franc Starčič, Maribor
Vetrinjska ulica 15

tam dobite sveže došlo blago kakor:

sukno, hlačevino, barhente, platno, odeje, predpasnike, hlače, s ajce in zimsko perilo po nizki ceni.

Ravnotam se Vam nudi vse vrste špecerijsko blago po znatno znižanih cenah. 1—2 482

Vsak dan sveže surovo maslo

fino garniran liptavski sir, sir, smetano, mleko, namizno sadje, jajca, razne delikatese, zelenjavo, svete pecivo, izborna vina v steklenicah, sladek hrustovec in jabolčnico priporoča po najnižjih cenah

Fanika Jakolič - Maribor

Jenkova ulica 6 (Schwarzgasse). 2—4 467

Žaganje hlobov

okoli 250 m³ prevzame takoj ena mariborska žaga na polnojarjenik. Ponudbe pod »žaganje lesa« na upravo lista. 3—3 471

Nakupovalca LESA

proti jako dobremu plačilu išče ena mariborska žaga. Naslov se izve pri upravnštvu. 3—3 472

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

4 1/2 %

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

Kdor hoče za svoj težko prislužen denar

dobiti dobro blago, kakor: sukno, hlačevino, barhente, platno, odeje, predpasnike, srage i. t. d. in po nizki ceni, naj kupuje v obče znani o-o-o manufaktorni trgovini o-o-o

Srečko Pihlar
Maribor, Gosposka ulica 5.

Podpisani naznanjam, da sem otvoril v Slovenski ulici št. 20 trgovino z elektrotehničnimi in tehničnimi predmeti. Istotako vabim cenj. občinstvu, da si ogleda mojo bogato zalogo lestencev (lustr) in vsakovrstnih svetilk. Za oblen obisk se priporočam

Ivo MIHORKO

tovarniška zaloga elektrotehničnih in tehničnih predmetov.

Maribor, Slovenska ulica št. 20.

Prvovrst. umetna GNOJILA

dobavlja najceneje veletrgovna

Vinko Vabič, Žalec, Sloven.

Jamstvo za vsebino!

Jamstvo za vsebino!

Vse vrste v zalogi:

18 odstot. Thomasovo žlindro, 40—42 odstot. kalijevo sol, 18—20 odstot. kostni superfosfat, 15 odstot. rudninski superfosfat, 15—17 odstot. apneni dušik.